

A photograph of a middle-aged man with glasses and a blue button-down shirt, leaning on a dark metal railing. He is looking towards the camera with a slight smile. The background shows a canal with a white boat, a row of colorful buildings, and a prominent church tower with a golden spire. The text is overlaid on the right side of the image.

‘Met
schizofrenie
ligt je toekomst
in duigen’

Een normale baan is te hoog gegrepen. Dagbesteding juist ver onder hun niveau. Hoogopgeleiden met een ernstige psychische aandoening raken daardoor snel sociaal geïsoleerd. Bij de Belastingtoko van Lammert Floris benutten ze hun talent en kunnen ze weer meedoen.

Halverwege de studie Biologie begonnen bij de zoon van Lammert Floris de psychoses. Diagnose: schizofrenie. Nog maar net op eigen benen moest hij zijn studentenkamer alweer verruilen voor zijn ouderlijk huis. Op halve kracht wist hij zijn bul alsnog te bemachtigen. Daarna probeerde hij het nodige om aan werk te komen. Tevergeefs. 'Met schizofrenie ligt je toekomst in duigen. Het is ongeneeslijk. En de gevolgen zijn ingrijpend. Mijn zoon is een intelligente jongen, maar in de praktijk bleek de afstand tot de arbeidsmarkt gewoon te groot.'

Hoofd vol chaos

Hoe kan iemand wél zijn academische opleiding afronden, maar die kennis niet toepassen op de werkvloer? Dat ligt gecompliceerd, zegt Floris. 'Voor buitenstaanders lijken het vaak gezonde, intelligente mensen. Maar wie in hun hoofd zou kunnen kijken, treft verwarring en chaos aan. Sommigen horen stemmen, anderen hebben wanen of zijn paranoïde.' Symptomen die zich niet laten combineren met een baan. 'Daar ligt het tempo te hoog, is de verantwoordelijkheid te groot en zijn de eisen te streng.'

Manden vlechten

Bij gebrek aan betaald werk zoekt Floris' zoon zijn heil in dagbesteding. 'Manden vlechten of hout kloven – weinig inspirerend werk voor een academicus. Hij voelde zich steeds nuttelozer.' In een aangepaste werkomgeving zou zijn zoon zijn intellectuele vermogen wél kunnen benutten. Met dat ideaal begonnen Floris en zijn vrouw in 2007 de Stichting Nieuw Nabuurschap.

**SCHIZOFRENIE IS EEN ERNSTIGE PSYCHIA-
TRISCHE ZIEKTE** waaraan ongeveer één op de honderd mensen lijdt. In bijna alle gevallen hebben zij last van psychoses, zoals hallucinaties, wanen en stemmen in het hoofd. We spreken over schizofrenie als zulke psychoses lang duren of vaak optreden en iemand in de tussenliggende tijd niet goed functioneert.

Bron: Ypsilon

De stichting begon in Groningen het administratiekantoor Belastingtoko/Paperassentoko. Het kantoor biedt dagbesteding op niveau voor mensen met verhoogde kwetsbaarheid voor psychoses. Vaak is dat schizofrenie, soms autisme, borderline of manische depressie. Veruit de meeste medewerkers zijn hoogopgeleide jongens die weliswaar niet kunnen aarden in een reguliere baan, maar wél veel te bieden hebben. 'Dat iemand af en toe psychotisch is, betekent niet dat hij zijn verstand kwijt is.'

'Sommigen horen stemmen, anderen hebben wanen'

Uit bed komen

Bij de Belastingtoko/Paperassentoko is het werk zowel uitdagend als naar vermogen. 'We leveren professionele diensten die kwalitatief kunnen concurreren met het aanbod van reguliere administratiekantoren. Denk aan belastingaangiften, bezwaarschriften, budgetbeheer en beschermingsbewind op vrijwillige basis', licht Floris toe. De toko's werken specifiek voor cliënten van ggz-instellingen. Sinds enige tijd kunnen ook zzp'ers in een schuldhulpverleningstraject bij de Belastingtoko terecht.

>>

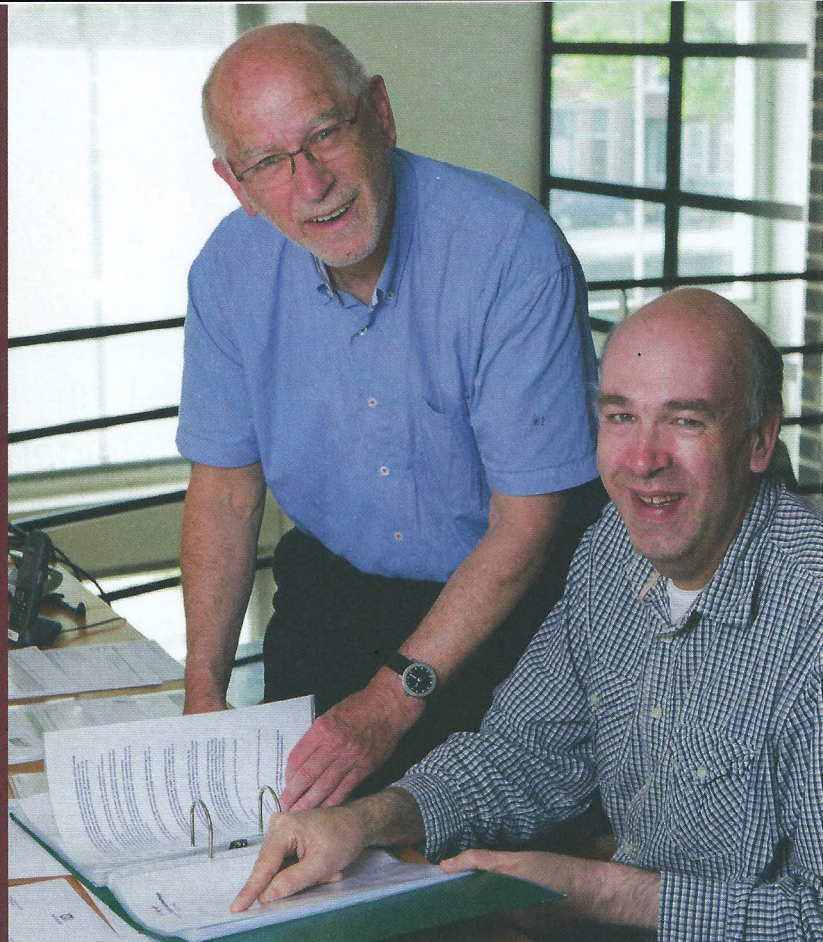
‘De Belastingtoko neemt een hoop zorgen weg’

Een goed georganiseerde administratie en een psychiatrische aanpak. Dat gaat vaak niet goed samen. Harald Schneider, psychiater en voormalig directeur behandeling bij GGZ-organisatie Lentis Groningen, ziet de meerwaarde van de Belastingtoko zeker in.

‘Onze cliënten kampen vaak met geldproblemen. Grip houden op hun financiën is door hun stoornis lastig. Sommigen schatten hun inkomsten te optimistisch in. Ze nemen impulsieve besluiten waarvan ze later spijt hebben. Anderen openen hun post niet meer – een poging om stress te vermijden die onherroepelijk tot méér stress leidt.

Financiële hulp kan heel wat problemen oplossen en voorkomen. Maar het is nogal wat, je financiën door een ander laten behartigen. Dat vraagt om veel vertrouwen. En daaraan schort het nogal eens, bij onze cliënten. Hun stoornis veroorzaakt vaak een diepe achterdocht tegen mensen. En helaas wordt dat gevoel te vaak bevestigd door mensen die misbruik maken van hun kwetsbaarheid.

De medewerkers van de Belastingtoko weten als geen ander hoe ze moeten omgaan met psychisch kwetsbare mensen. Bovendien voelen cliënten minder schaamte om voor hulp aan te kloppen bij mensen met dezelfde achtergrond als zij. Het werk van de Belastingtoko neemt een hoop zorgen en stress weg bij onze patiënten. Dat ze hun financiële zorgen achter zich kunnen laten, heeft een grote impact op hun klinisch en maatschappelijk herstel.’

>> De 36 medewerkers worden bijgestaan door vrijwilligers, veelal gepensioneerd uit de financiële of administratieve wereld. ‘Zij bekijken elke dag opnieuw welke taken de medewerkers aankunnen. Dat kan verschillen. Op maandag kunnen ze de hele wereld aan, op dinsdag komen ze amper hun bed uit.’ Een van zijn medewerkers is doctorandus Italiaanse taal en Nederlands recht, momenteel student fiscaal recht. ‘Hij is in zichzelf gekeerd, praat veel tegen zichzelf. Zijn studie gaat goed, maar op kantoor komt hij soms niet verder dan het openen en inschrijven van de post. Dat kan hij in 20 minuten doen, soms duurt het een halve dag.’

✎ Voldaan naar huis

Medewerkers krijgen elke dag een nieuwe opdracht, met een duidelijk begin en eind. Sommigen zijn al zo ver dat ze intakegesprekken voeren met klanten en een volledige belastingaangifte verwerken. Het werk wordt altijd gecontroleerd door een vrijwilliger die ook eindverantwoordelijk is. ‘Niet uit wantrouwen, maar om medewerkers rust te geven. Als zij verantwoordelijk zouden zijn voor hun werk, dan lagen ze de hele nacht wakker van de stress: heb ik alles wel goed ingevuld? Ben ik iets vergeten? Dat druist volledig in tegen ons doel: medewerkers die elke dag voldaan naar huis gaan.’

www.belastingtoko.nl

'Gelukkig heb ik geen werkdruk'

'Door een psychose belandde ik in 2010 in het UMC Groningen. Mijn sociaal verpleegkundige zei dat ik na mijn ontslag wel iets te doen moest hebben. Anders zou ik weer de hele dag thuis zitten. Ik had al eens iets over de Belastingtoko gelezen. Dat leek me wel wat. Het werk past goed bij mijn opleiding aan het middelbaar economisch administratief onderwijs.

Bij de Paperassentoko doe ik budgetbeheer voor mijn cliënten. Dat zijn er zo'n vijftien. Mijn voornaamste taak is het invoeren van bankgegevens in het systeem. Dat vraagt om behoorlijk veel handelingen: alle uitgaven en inkomsten juist coderen, documenten scannen, controleren en aan elkaar koppelen. Mijn cliënten krijgen maandelijks een overzicht toegestuurd. Daarop kunnen ze zien hoe ze financieel gedraaid hebben. Ze kunnen precies zien waar hun geld naartoe is gegaan.

Vier dagen per week ben ik hier, van tien tot drie uur. Gelukkig heb ik geen werkdruk, daar letten ze hier wel op. Wel prettig, want gestreste toestanden moeten we hier niet hebben. Dan ben ik bang dat het weer misgaat.

Ik ben onder de mensen en doe weer een beetje mee. Dat is voor mij belangrijk. Eigenlijk gaat het wel goed met me. De sociaal verpleegkundige houdt nog wel een vinger aan de pols. Een keer per maand hebben we een gesprek. En verder heb ik genoeg te doen. Ik heb een eetclubje met vrienden. Ik doe aan internetschaken. En vanuit de Paperassentoko gaan we regelmatig bowlen of naar de film.

Fred (56) werkt sinds 2010 bij de Paperassentoko.

[kans]

De tiendelige serie documentaires 'Doe even Normaal' laat zien hoe het is om te leven met diverse psychiatrische aandoeningen.

De serie uit 2014 is nog steeds te bekijken op www.npo.nl.